

Міністерство освіти і науки України

Центральноукраїнський національний технічний університет

ПОЛОЖЕННЯ
про освітні програми та навчальні плани у
Центральноукраїнському національному технічному
університеті

Затверджено рішенням
Вченої ради ЦНТУ
протокол №8 від 29.04.2024 р.

Голова Вченої ради ЦНТУ
_____ В. Кропивний

Введено в дію наказом ректора
ЦНТУ № 7-08 від 01.05.2024 р.

1. ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ

Положення про освітні програми та навчальні плани (далі – Положення) в Центральнотуркранському національному технічному університеті (далі – Університет) є складовою частиною внутрішньої системи забезпечення якості освітньої діяльності та вищої освіти Університету. Положенням визначаються основні засади і особливості розроблення, затвердження, моніторингу, перегляду, закриття освітніх програм та структури, змісту, затвердження, перегляду навчальних планів підготовки здобувачів вищої освіти незалежно від форми навчання.

Положення розроблене відповідно до Закону України «Про вищу освіту», з урахуванням вимог Законів України «Про освіту», Стандартів і рекомендацій щодо забезпечення якості в Європейському просторі вищої освіти (ESG-2015), наказу Міністерства освіти і науки України від 11.07.2019 № 977 «Про затвердження Положення про акредитацію освітніх програм, за якими здійснюється підготовка здобувачів вищої освіти», Статуту Університету, Ліцензійних умов провадження освітньої діяльності, інших нормативно- правових актів у сфері вищої освіти.

Вимоги Положення є обов'язковими для усіх структурних підрозділів та учасників освітнього процесу в Університеті.

У цьому Положенні терміни вживаються в такому значенні:

здобувачі освіти – вихованці, учні, студенти, курсанти, слухачі, стажисти, клінічні ординатори, аспіранти (ад'юнкти), докторанти, інші особи, які здобувають освіту за будь-яким видом та формою здобуття освіти;

індивідуальна освітня траєкторія – персональний шлях реалізації особистісного потенціалу здобувача освіти, що формується з урахуванням його здібностей, інтересів, потреб, мотивації, можливостей і досвіду, ґрунтується на виборі здобувачем освіти видів, форм і темпу здобуття освіти, суб'єктів освітньої діяльності та запропонованих ними освітніх програм, навчальних дисциплін і рівня їх складності, методів і засобів навчання. Індивідуальна освітня траєкторія в закладі освіти може бути реалізована через індивідуальний навчальний план;

індивідуальний навчальний план – документ, що визначає послідовність, форму і темп засвоєння здобувачем освіти освітніх компонентів освітньої програми з метою реалізації його індивідуальної освітньої траєкторії та створюється закладом освіти у взаємодії із здобувачем освіти за наявності необхідних для цього ресурсів. До індивідуального навчального плану входять обов'язкові компоненти (навчальні дисципліни, практики, курсові роботи тощо) освітньої програми і дисципліни (види робіт), обрані здобувачем освіти в порядку реалізації свого права на вибір 25% обсягу програми підготовки;

компетентність – динамічна комбінація знань, умінь, навичок, способів мислення, поглядів, цінностей, інших особистих якостей, що

визначає здатність особи успішно провадити професійну та/або подальшу навчальну діяльність;

кредит ЄКТС – одиниця вимірювання навчального навантаження здобувача вищої освіти, необхідного для досягнення визначених (очікуваних) результатів навчання. Обсяг одного кредиту ЄКТС становить 30 годин. Як правило, при рівномірному розподілі навчального часу з дисциплін в семестрі, один кредит ЄКТС відповідає навчальному навантаженню у три академічні години навчальних занять та самостійної роботи у навчальному тижні, не включає в себе час, відведений для підсумкового контролю;

навантаження здобувача вищої освіти – час, необхідний здобувачу освіти для досягнення визначених (очікуваних) результатів навчання. Цей час включає всі види навчальної роботи: лекції, семінарські, практичні, лабораторні заняття, самостійну роботу, контрольні заходи, проходження практик тощо;

освітній процес – система науково-методичних і педагогічних заходів, спрямованих на набуття, примноження і використання знань, умінь та інших компетентностей в осіб, які навчаються, а також на формування гармонійно розвиненої особистості;

освітня діяльність – діяльність суб'єкта освітньої діяльності, спрямована на організацію, забезпечення та реалізацію освітнього процесу у формальній та/або неформальній освіті;

освітня (освітньо-професійна, освітньо-наукова) програма – система освітніх компонентів на відповідному рівні вищої освіти в межах спеціальності, що визначає вимоги до рівня освіти осіб, які можуть розпочати навчання за цією програмою, перелік навчальних дисциплін і логічну послідовність їх вивчення, кількість кредитів ЄКТС, необхідних для виконання цієї програми, а також очікувані результати навчання (компетентності), якими повинен оволодіти здобувач відповідного ступеня вищої освіти;

перезарахування/трансфер кредитів – процес визнання кредитів, присвоєних в іншому закладі вищої освіти, з метою отримання кваліфікації. Кредити, присвоєні учасникам в межах однієї освітньої програми певного закладу освіти, можуть бути переведені для накопичування в іншій програмі, запропонованій тим самим або іншим закладом освіти, оскільки результати навчання задовольняють деякі або всі вимоги конкретної програми, її частини або кваліфікації;

програмні компетентності – найбільш важливі компетентності, що визначають специфіку програми та включаються в Профіль програми. Очікується, що програмні компетентності однакових програм в різних університетах є подібними чи порівнюваними між собою;

програмні результати навчання – узгоджений набір 15-20 тверджень, які виражають те, що студент повинен знати, розуміти та бути здатним виконувати після успішного завершення освітньої програми;

профіль програми – невід'ємна частина опису програми, створена для представлення в усталеній формі основної інформації про освітню

програму. Дозволяє точно позиціонувати освітню програму серед інших, співвіднести з тематикою наукових досліджень, що полегшує її розуміння всіма основними зацікавленими особами (стейкхолдерами): студентами, роботодавцями, дослідниками, викладачами, агенціями забезпечення якості тощо. Визначає предметну область, до якої належить дана освітня програма, її освітній рівень та специфічні особливості даної програми, які відрізняють її від інших подібних програм;

результати навчання – знання, уміння, навички, способи мислення, погляди, цінності, інші особисті якості, набуті в процесі навчання, виховання та розвитку, які можна ідентифікувати, спланувати, оцінити і виміряти та які особа здатна продемонструвати після завершення освітньої програми або окремих освітніх компонентів;

рівень освіти – завершений етап освіти, що характеризується рівнем складності освітньої програми, сукупністю компетентностей, визначених, як правило, стандартом освіти, та які відповідають певному рівню Національної рамки кваліфікацій;

стейкхолдери університету – зацікавлені сторони, фізичні та юридичні особи, які мають легітимний інтерес щодо освітньої діяльності університету, тобто певною мірою залежать від неї або можуть на неї впливати. Зокрема, до стейкхолдерів університету належать: роботодавці; здобувачі вищої освіти (студенти, аспіранти, докторанти), майбутні вступники та їх батьки; науково-педагогічні працівники та навчально-допоміжний персонал університету тощо;

структурно-логічна схема підготовки – це наукове і методичне обґрунтування процесу реалізації освітньо-професійної (освітньо-наукової) програми підготовки та основа для створення навчального та робочого навчального планів;

студентоцентрикований підхід – розглядає здобувача вищої освіти як суб'єкта з власними унікальними інтересами, потребами і досвідом, спроможного бути самостійним і відповідальним учасником освітнього процесу. Студентоцентрикований підхід передбачає розроблення освітніх програм, які зосереджуються на результатах навчання, ураховують особливості пріоритетів особи, що навчається, ґрунтуються на реалістичності запланованого навчального навантаження, яке узгоджується із тривалістю освітньої програми, передбачає взаємоповагу між студентом і викладачем, реальну вибірковість дисциплін, участь студентів у системі внутрішнього забезпечення якості Університету;

ступінь – кваліфікація вищої освіти, що, як правило, присвоюється після успішного завершення освітньої програми на певному циклі/рівні вищої освіти.

softskills (т.зв. «м'які навички», «соціальні навички» чи «навички успішності») – дозволяють випускникам ЗВО бути успішними на своєму робочому місці. До softskills зараховують навички комунікації, лідерство, здатність брати на себе відповідальність, працювати в критичних умовах, вміння полагоджувати конфлікти, працювати в команді, управляти своїм

часом, розуміння важливості deadline (вчасного виконання поставлених завдань), здатність логічно і критично мислити, самостійно приймати рішення, креативність тощо. Іноді до соціальних навичок також зараховують знання іноземних мов, в першу чергу англійської мови. ЗВО повинен мати власну політику стосовно розвитку softskills у своїх здобувачів вищої освіти та викладачів. Ця політика також зумовлює співпрацю з працедавцями та випускниками, впливає на репутаційний капітал ЗВО. Іноді вживається синонімічний термін transferableskills (навички, що їх можна переносити). Мова йде про навички, що вважаються цінними на будь-якому робочому місці, незалежно від професійної сфери.

2. СТРУКТУРА ТА ЗМІСТ, ВІДКРИТТЯ, МОНІТОРИНГ, ПЕРЕГЛЯД І ЗАКРИТТЯ ОСВІТНІХ ПРОГРАМ

2.1. Освітні програми

Освітня діяльність в Університеті на різних рівнях освіти здійснюється за відповідними освітніми програмами: освітньо-професійними програмами (ОПП) та освітньо-науковими програмами (ОНП).

Освітні програми Університету спрямовані на здобуття особами, які навчаються, вищої освіти за ступенями бакалавра, магістра, доктора філософії.

Зміст освітніх програм Університету, крім професійної підготовки, повинен забезпечувати формування в осіб, які навчаються, знань, ключових компетентностей, необхідних для самореалізації, активної громадянської позиції, соціальної злагоди і здатності до працевлаштування у суспільстві, зокрема:

- формування духовних і моральних цінностей на рівні, який сприятиме їх інтеграції у суспільство і становленню активної громадянської позиції в суспільстві;

- формування картини світу, адекватної сучасному рівню наукових знань про нього (у відповідності до рівня вищої освіти), базових компетентностей у галузі науки та техніки;

- комунікативну компетентність, культурну освіченість, здатність до інтеграції у національну і світову культуру;

- сприяння багатогранному розвитку особистості, у тому числі – формування вміння навчатися із високим рівнем самостійності, критичне мислення, творчий підхід, ініціативність, здатність розв'язувати проблеми із застосуванням здобутих знань та навичок, вміння оцінювати ризики, рішучість і конструктивне управління почуттями, підприємливість.

Освітні програми розробляються із урахуванням вимог стандарту вищої освіти за відповідною спеціальністю та рівнем вищої освіти, вимог

професійних стандартів (за наявності) а також на основі затвердженої місії Університету та аналізу потреб суспільства.

За відсутності затвердженого стандарту вищої освіти за відповідною спеціальністю та рівнем вищої освіти програмні результати навчання мають відповідати вимогам Національної рамки кваліфікацій для відповідного кваліфікаційного рівня.

Освітня програма містить чітко сформульовані цілі, які відповідають місії та стратегії Університету. Цілі освітньої програми та програмні результати навчання визначаються з урахуванням позицій та потреб зацікавлених сторін, тенденцій розвитку спеціальності, ринку праці, галузевого та регіонального контексту, а також досвіду аналогічних вітчизняних та іноземних освітніх програм.

Обсяг освітніх програм визначається у кредитах ЄКТС і складає, як правило (якщо інше не визначене стандартом):

– за першим (бакалаврським) рівнем вищої освіти: 240 кредитів ЄКТС (для здобуття освітнього ступеня бакалавра на основі освітнього ступеня молодшого бакалавра або на основі фахової передвищої освіти Університет має право визнати та перезарахувати кредити ЄКТС, максимальний обсяг яких визначається стандартом вищої освіти);

– за другим (магістерським) рівнем вищої освіти: обсяг освітньо-професійної програми – 90-120 кредитів ЄКТС, освітньо-наукової програми – 120 кредитів ЄКТС;

– обсяг освітньої складової освітньо-наукової програми підготовки доктора філософії становить 30-60 кредитів ЄКТС.

Основні принципи, на базі яких розробляються ОП:

– системність – дотримання відповідності мети, змісту ОП, методів, форм, засобів, технологій і механізмів реалізації освітнього процесу очікуваним результатам навчання;

– наступність – наявність послідовного зв'язку між різними етапами освітнього процесу та ступенями вищої освіти;

– інноваційність та інтегрованість освіти і науки – врахування сучасних досягнень розвитку науки та відображення результатів наукових досліджень у змісті ОП;

– студентоцентрованість – зорієнтованість освітнього процесу на студента, його здатність навчатися та набувати ним відповідні компетентності;

– формування компетентностей здобувачів вищої освіти як їхніх результатів навчання;

– врахування потреб, інтересів та вимог усіх зацікавлених сторін;

– інтеграція освітнього процесу у Європейський простір вищої освіти;

– модульність – структурування змісту ОП;

– збалансованість та реалістичність ОП – об'єктивність присвоєння кредитів компонентам ОП, здатність студентів у визначені терміни навчання набути очікувані компетентності за результатами виконання програми;

- гнучкість та мобільність структури ОП – можливість адаптації структури і змісту ОП до змін потреб та інтересів зацікавлених сторін;
- відповідність ОП національній рамці кваліфікацій.

2.2. Структура та зміст освітніх програм

Освітня програма повинна містити: перелік освітніх компонентів; їх логічну послідовність; вимоги до рівня освіти осіб, які можуть розпочати навчання за цією програмою; кількість кредитів ЄКТС, необхідних для виконання цієї програми, а також очікувані програмні результати навчання (компетентності), якими повинен оволодіти здобувач вищої освіти (Додаток 1).

Вимоги до освітньої програми, які регламентовані стандартами вищої освіти відповідно до пункту 3 статті 10 Закону України «Про вищу освіту»:

- обсяг кредитів ЄКТС, необхідний для здобуття відповідного ступеня вищої освіти;
- перелік компетентностей випускника;
- нормативний зміст підготовки здобувачів вищої освіти, сформульований у термінах результатів навчання;
- форми атестації здобувачів вищої освіти;
- вимоги до наявності системи внутрішнього забезпечення якості вищої освіти;
- вимоги професійних стандартів (у разі їх наявності).

Обсяг освітньої програми та окремих освітніх компонентів (у кредитах Європейської кредитної трансферно-накопичувальної системи) має відповідати вимогам законодавства щодо навчального навантаження для відповідного рівня вищої освіти та відповідного стандарту вищої освіти (за наявності).

Зміст освітньої програми повинен мати чітку структуру; освітні компоненти, включені до освітньої програми, повинні становити логічну взаємопов'язану систему та в сукупності давати можливість досягти заявлених цілей та програмних результатів навчання.

Зміст освітньої програми повинен відповідати предметній області визначеної для неї спеціальності (спеціальностям, якщо освітня програма є міждисциплінарною).

Структура освітньої програми має передбачати можливість для формування індивідуальної освітньої траєкторії, зокрема через індивідуальний вибір здобувачами вищої освіти навчальних дисциплін в обсязі, передбаченому законодавством.

Освітня програма та навчальний план передбачають практичну підготовку здобувачів вищої освіти, яка дає можливість здобути компетентності, потрібні для подальшої професійної діяльності.

Освітня програма забезпечує набуття здобувачами вищої освіти соціальних навичок (soft skills), що відповідають заявленим цілям.

Зміст освітньої програми враховує вимоги відповідного професійного стандарту (за наявності).

Обсяг освітньої програми та окремих освітніх компонентів (у кредитах Європейської кредитної трансферно-накопичувальної системи) відповідає фактичному навантаженню здобувачів, досягненню цілей та програмних результатів навчання.

Освітня програма містить такі складові:

- титульна сторінка;
- загальна характеристика освітньої програми;
- погодження з зовнішніми стейкхолдерами, залученими до розробки освітньої програми (представниками бізнесу, роботодавцями, випускниками, здобувачами вищої освіти, професійними громадськими організаціями, іншими стейкхолдерами);
- профіль програми (містить цілі освітньої програми, опис предметної області, працевлаштування та продовження освіти, стиль та методика навчання, програмні компетентності випускника, ресурсне забезпечення реалізації програми, академічна мобільність);
- структура та компоненти освітньої програми (розподіл змісту освітньої програми та обсягу кредитів ЄКТС за компонентами освітньої програми, структурно-логічна послідовність їх вивчення);
- опис форм атестації здобувачів освіти;
- матриці відповідності визначених Стандартом компетентностей дескрипторам НРК, співвідношення результатів навчання та компетентностей, співвідношення навчальних дисциплін та результатів навчання;
- вимоги професійних стандартів (за наявності);
- вимоги до наявності системи внутрішнього забезпечення якості вищої освіти.

Освітні програми Університету орієнтуються на студента, створюють умови для формування індивідуальних траєкторій навчання та спрямовані на розширення можливостей особи щодо працевлаштування і до подальшого навчання з вищим рівнем автономності.

Освітні програми повинні проектуватись у спосіб, що сприяв би розвитку певного набору компетентностей, які вважаються корисними та потрібними для академічної, професійної та/або професійно-технічної сфери, своєчасно адаптуватися до вимог ринку праці та до професійних потреб осіб, що навчаються.

Освітні програми Університету структуровані за двома блоками. Блок загальної підготовки формує знання із загальноосвітніх дисциплін та softskills, тобто так звані «м'які навички», «соціальні навички» чи «навички успішності», що дозволяють випускникам Університету бути успішними на своєму робочому місці. До другого блоку фахової/предметної підготовки відносяться навчальні дисципліни, що спрямовані на формування спеціальних фахових компетентностей за

спеціальністю у здобувача вищої освіти, зокрема, предметної області та професійного спрямування.

Освітні програми передбачають практичну підготовку здобувачів вищої освіти, яка дозволяє отримати досвід у галузі, пов'язаній з їх навчанням, дає можливість здобути компетентності, що потрібні для подальшої професійної діяльності.

Зміст освітньої програми, освітні компоненти, включені до освітньої програми, повинні становити логічну взаємопов'язану систему та в сукупності давати можливість досягти заявлених цілей та програмних результатів навчання.

2.3. Відкриття освітніх програм

Освітні програми Університету відкриваються з метою забезпечення суспільних потреб у висококваліфікованих фахівцях, з урахуванням тенденцій розвитку ринку праці та регіонального і галузевого контексту.

Розроблення проєкту освітньої програми можуть ініціювати і кафедри Університету, а також окремі штатні науково-педагогічні працівники. Процес створення проєкту освітньої програми традиційно включає такі кроки:

- перевірка відповідності основним умовам (суспільна потреба, консультації із зацікавленими сторонами, цікавість програми із академічного погляду, чи визначені спільні точки прив'язки, ресурси всередині/зовні Університету;

- визначення профілю освітньої програми;
- опис мети програми та кінцевих результатів навчання;
- визначення загальних і фахових компетентностей;
- розроблення навчального плану;
- розроблення модулів і вибір методів викладання;
- визначення підходів до навчання та методів оцінювання;
- розроблення системи оцінювання якості освітньої програми з метою її удосконалення.

Особлива увага повинна приділятися першому етапу роботи – аналізу актуальності розроблення та запровадження нової освітньої програми.

Розробники повинні дати чіткі відповіді на низку запитань:

- чи визначена суспільна потреба у новій програмі на регіональному, національному та міжнародному рівнях?

- чи проведені для цього широкі консультації з усіма зацікавленими сторонами (основними стейкхолдерами): роботодавцями, фахівцями (випускниками), професійними організаціями та об'єднаннями тощо?

- чи наявні необхідні ресурси для створення та реалізації програми всередині Університету, чи є можливість залучення додаткових фінансових, матеріальних, кадрових ресурсів?

– чи є формальні зобов'язання партнерських вищих навчальних закладів (у випадку спільних програм або програм подвійних (багатосторонніх) дипломів)?

– чи буде така програма юридично визнаною у всіх країнах?

– чи є повне порозуміння партнерських вищих навчальних закладів щодо тривалості освітньої програми, її кредитного виміру?

Відкриття освітніх програм складається з наступних організаційних етапів:

– обґрунтування та розгляд необхідності відкриття освітньої програми (формування пояснювальної записки) науково-методичною комісією спеціальності;

– формування та залучення до науково-методичної комісії спеціальності проєктної групи, мінімальні вимоги до кадрового складу якої визначаються Ліцензійними умовами провадження освітньої діяльності закладів освіти і чинними документами, які регламентують питання акредитації освітніх програм;

– попереднє погодження освітньої програми науково-методичною комісією;

– розроблення проєкту опису освітньої програми та проєкту навчального плану;

– експертиза проєктних матеріалів (пояснювальної записки, проєктів освітньої програми та навчального плану);

– схвалення проєкту освітньої програми;

– оприлюднення на офіційному веб-сайті Університету відповідного проєкту із метою отримання зауважень та пропозицій зацікавлених сторін.

Науково-методична комісія спеціальності з врахуванням зауважень та пропозицій зацікавлених сторін формує остаточний варіант проєктів освітньої програми, навчального плану та подає на розгляд науково-методичної ради Факультету разом з пояснювальною запискою.

У пояснювальній записці НМК спеціальності до проєкту освітньої програми має бути відображено: наявність фокусу та унікальності освітньої програми, урахування позицій та потреб зацікавлених сторін, тенденцій розвитку спеціальності, ринку праці, галузевого та регіонального контексту при визначенні цілей освітньої програми та програмних результатів навчання, а також досвіду аналогічних вітчизняних та іноземних освітніх програм; наявність компетентностей та результатів навчання зі стандарту освіти (або відповідність результатів навчання вимогам Національної рамки кваліфікацій для відповідного рівня освіти), відповідність обсягу освітньої програми та її частин вимогам стандарту освіти, відповідність змісту освітньої програми предметній області спеціальності.

Науково-методична рада Факультету розглядає пропозиції щодо відкриття освітніх програм та у своєму висновку підтверджує висновок НМК спеціальності та відображує:

– наявність в освітній програмі та навчальному плані практичної підготовки здобувачів вищої освіти, яка дозволяє здобути компетентності, необхідні для подальшої професійної діяльності і передбачають можливість набуття здобувачами вищої освіти соціальних навичок (softskills) упродовж періоду навчання, які відповідають цілям та результатам навчання;

– потреби в ресурсах, включаючи викладачів, методичні матеріали, потреби в спеціалізованому обладнанні, необхідний для цього бюджет;

– забезпечення можливості формування індивідуальної освітньої траєкторії здобувачам вищої освіти.

Орієнтовний висновок науково-методичної ради факультету за результатами розгляду проекту освітньої програми відображено у додатку 1.

Науково-методична рада Університету розглядає пропозиції щодо відкриття освітніх програм та додатково перевіряє:

– врахування позицій та потреб зацікавлених сторін, роботодавців, суспільства, студентів;

– відповідність місії та стратегії Університету;

– вплив на інші освітні програми Університету;

– узгодженість наданих пропозицій з національними та міжнародними стандартами, структурою програми та навантаженням студентів, програмними результатами навчання;

– потреби в ресурсах, включаючи викладачів, методичні матеріали, потреби в спеціалізованому обладнанні, необхідний для цього бюджет.

Результатом погодження науково-методичною радою Університету є надання Вченій раді Університету рекомендацій щодо доцільності запровадження освітньої програми за зазначеною спеціальністю, затвердження нової освітньої програми (запропонованих змін до неї).

Рішення про відкриття освітньої програми ухвалюється Вченою радою Університету за рекомендацією Науково-методичної ради Університету з урахуванням Концепції освітньої діяльності, Стратегії Університету, а також результатів проведених оцінок (у тому числі – оцінки економічної доцільності) та експертиз, та вводиться в дію наказом ректора.

Ухвалення рішення щодо відкриття будь-якої освітньої програми в Університеті здійснюється за таких умов:

– дотримання принципу прозорості;

– проведення консультацій всіх зацікавлених сторін (науково-педагогічні працівники, адміністрація, студенти, роботодавці);

– оцінка необхідного методичного, кадрового і матеріального забезпечення;

– здійснення оцінки ризиків та оцінки економічної доцільності реалізації освітньої програми;

– проведення зовнішньої експертизи;

– забезпечення відкритого розгляду освітньої програми (проекту освітньої програми) і результатів оцінок та експертиз.

Безпосереднє керівництво освітньою програмою за рівнями вищої освіти здійснює гарант освітньої програми (керівник групи забезпечення освітніх програм спеціальності) – штатний науково-педагогічний працівник Університету, який має науковий ступінь та/або вчене звання за відповідною або спорідненою до освітньої програми спеціальністю. Вимоги щодо кваліфікації гаранта освітньої програми визначаються Ліцензійними умовами провадження освітньої діяльності закладів освіти і чинними нормативними документами, які регламентують питання акредитації освітніх програм.

Гарант освітньої програми несе персональну відповідальність за забезпечення якості навчання на освітній програмі, своєчасне надання інформації з моніторингу програми, її акредитацію та конкурентоздатність.

Призначення гарантів освітніх програм здійснюється наказом ректора Університету.

Відповідальність за високий професійний рівень науково-педагогічних, педагогічних та наукових працівників, які беруть участь у забезпеченні освітніх програм, наявність необхідних інформаційних ресурсів, спеціалізованого обладнання і приміщень, релевантність, об'єктивність і відкритість процесів оцінювання навчальних досягнень осіб, які навчаються, за відповідність процедур оцінювання спеціальності і рівню кваліфікації покладається на Університет.

Кафедри як основний та базовий структурний підрозділ Університету несуть повну відповідальність за реалізацію освітніх програм, в яких вони задіяні.

Завідувач кафедри забезпечує ефективну реалізацію процедур внутрішньої системи забезпечення якості на рівні Університету: експертиза якості освітніх програм, діагностика результатів навчання здобувачів вищої освіти, забезпечення якості викладацького складу.

Експертиза якості освітніх програм включає аналіз якості освітніх програм, проведення моніторингу якості та організаційний супровід процедури періодичного перегляду освітніх програм.

Реалізація цієї функції здійснюється через:

- аналіз пропозицій робочих проектних груп з розроблення та супроводження освітніх програм їх структури та змісту;
- експертизу освітніх програм та навчальних планів, періодичний перегляд освітніх програм та навчальних планів;
- супровід процедури періодичного перегляду освітніх програм;
- інформаційне забезпечення в частині внутрішньої акредитації та експертизи освітніх програм.

Реалізація освітньої програми повинна передбачати її постійний моніторинг і вдосконалення.

Моніторинг і вдосконалення програми в процесі її реалізації передбачає:

- реалізувати освітню програму та її компоненти відповідно до чіткої структури та прозорого плану впровадження;

- виконувати моніторинг програми та її компонентів шляхом опитування студентів і працівників з метою оцінювання викладання, навчання та оцінювання, а також вихідної інформації відповідно до показника успішності, рекомендовано використовувати контрольний перелік запитань для оцінки навчального плану;

- використовувати системи зворотного та прямого зв'язку для аналізу результатів оцінювання та очікуваних розробок у предметній області з урахуванням потреб суспільства та наукового середовища;

- використовувати отриману інформацію для вдосконалення програми в цілому та її компонентів.

2.4. Моніторинг, перегляд і закриття освітніх програм

Регулярний моніторинг, перегляд і доопрацювання освітніх програм проводяться з метою забезпечення належного рівня освітніх послуг та створення сприятливого й ефективного навчального середовища для студентів.

Моніторинг здійснюється, як правило, членами робочої групи програми (групою забезпечення освітньої програми) із залученням представників органів студентського самоврядування, роботодавців. Відповідальність за організацію і проведення моніторингу освітньої програми покладається на її гаранта. Результати моніторингу не менш як один раз на рік обговорюються науково-методичною комісією спеціальності.

Необхідною складовою моніторингу є опитування студентів, випускників та роботодавців щодо їх задоволеності освітньою програмою, її компонентами, організацією і забезпеченням освітнього процесу, викладацьким складом.

Основними підставами для перегляду освітніх програм є:

- зміни у нормативних документах, які регулюють питання змісту освіти за відповідним рівнем та/або спеціальністю, у тому числі введення в дію нових освітніх та професійних стандартів;

- результати моніторингу, якщо ними встановлено:

- 1) невідповідність розрахованого навантаження реальному навантаженню студента на опанування програми в цілому та/або на вивчення навчальних дисциплін;

- 2) недостатній рівень опанування програмних результатів навчання більшістю студентів;

- 3) недостатню валідність результатів оцінювання;

- 4) інші факти, які свідчать про недосягнення визначених освітньою програмою цілей та/або недотримання вимог стандартів забезпечення якості;

- інші обставини, визначені чинними нормативно-законодавчими документами України.

В результаті перегляду та перевірок має відбуватися безперервне вдосконалення освітніх програм. Внесення змін до освітніх програм і

прийняття рішення про їх припинення здійснюються із дотриманням тих самих умов і у тому самому порядку, що і відкриття.

Рішення про закриття освітньої програми приймає Вчена рада Університету.

Освітня програма може бути вилучена з переліку освітніх програм, які реалізуються в університеті, з наступних причин:

- з ініціативи факультету (університету), обґрунтоване рішення якого про відмову від реалізації освітньої програми розглядається Вченою радою Університету;

- у разі відсутності набору здобувачів вищої освіти на навчання протягом двох років за новою освітньою програмою, відсутності здобувачів вищої освіти, наявності малокомплектних груп, які навчаються за відповідною освітньою програмою (за поданням на ім'я ректора відповідного клопотання від гаранта освітньої програми);

- перевищення витрат на реалізацію освітньої програми над плановими показниками та/або суттєве зменшення надходжень на її реалізацію, що унеможлиблює її фінансування у повному обсязі;

- результати моніторингу ринку праці, якими виявлено невідповідність освітньої програми його потребам;

- у разі перегляду освітньої програми, що призвело до зміни її назви;

- за результатами зовнішньої або внутрішньої оцінки якості освітньої програми та освітньої діяльності тощо.

2.5. Прозорість та публічність

Університет визначає чіткі та зрозумілі правила і процедури, що регулюють права та обов'язки всіх учасників освітнього процесу, надає доступ до них та послідовно дотримується під час реалізації освітньої програми.

Університет не пізніше, ніж за місяць до затвердження освітньої програми або змін до неї оприлюднює на своєму офіційному веб-сайті відповідний проєкт із метою отримання зауважень та пропозицій зацікавлених сторін.

Університет своєчасно оприлюднює на своєму офіційному веб-сайті точну та достовірну інформацію про освітню програму (включаючи її цілі, очікувані результати навчання та компоненти) в обсязі, достатньому для інформування відповідних зацікавлених сторін та суспільства.

3. НАВЧАЛЬНИЙ ПЛАН ЯК СКЛАДОВА НАВЧАЛЬНО-МЕТОДИЧНОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ОСВІТНЬОЇ ПРОГРАМИ

На підставі відповідної освітньої програми розробляється навчальний план, який містить відомості про спеціальність, освітній рівень, кваліфікацію, нормативний термін навчання, графік освітнього процесу, розділи теоретичної, практичної підготовки, визначає перелік та обсяг навчальних дисциплін, послідовність вивчення дисциплін, форми проведення навчальних занять та їх обсяг, графік освітнього процесу, форми семестрового контролю і підсумкової атестації, загальний бюджет навчального часу за весь нормативний термін навчання та його поділ на час навчальних занять та час, відведений на самостійну роботу, а також поділ бюджету навчального часу за окремими формами занять з кожної навчальної дисципліни та за весь термін навчання загалом. Навчальний план визначає навчальне навантаження здобувача вищої освіти на вивчення дисциплін в академічних годинах і в кредитах ЄКТС. Обсяг кредиту становить 30 академічних годин.

У структурі навчальних планів виділяються обов'язкова і вибіркова складові.

Обов'язкова складова навчального плану не може перевищувати 75 відсотків обсягу (в кредитах ЄКТС) навчального плану і включає освітні компоненти, спрямовані на досягнення результатів навчання, визначених освітньою програмою.

Вибіркова складова навчального плану призначена для забезпечення можливості здобувачу освіти поглибити професійні знання в межах обраної освітньої програми та/або здобути додаткові спеціальні професійні компетентності. В межах обсягу вибіркової складової особа, яка навчається, має право обирати освітні компоненти самостійно і такий вибір не обмежується навчальним планом програми, на якій вона навчається. Обсяг вибірових дисциплін має складати не менше 25 відсотків від загального обсягу кредитів ЄКТС за освітньо-професійними чи освітньо-науковими програмами.

Кількість кредитів за семестрами, виділених на вибіркoву складoву, регламентується навчальним планом. Запис на вибіркoві навчальні дисципліни здійснюється відповідно до Положення про організацію вивчення вибіркoвих навчальних дисциплін та формування індивідуального навчального плану здобувача вищої освіти в ЦНТУ.

Курсові проекти/роботи плануються лише у нормативній складовій навчального плану, не більше одного на рік (окрім першого курсу освітнього рівня бакалавра та випускних курсів за наявності кваліфікаційної роботи). Курсова робота чи курсовий проект, що мають міждисциплінарний характер, можуть виділятися окремою позицією в навчальному плані (орієнтовний обсяг – 3 кредити ЄКТС).

Кількість іспитів (без курсових проектів/робіт) не перевищує 5 на екзаменаційну сесію.

Навчальний план за заочною формою навчання містить перелік дисциплін, аналогічний навчальному плану за денною формою навчання

тієї ж освітньої програми, і має меншу тривалість аудиторних занять за рахунок збільшення обсягу самостійної роботи. Відсоток зменшення (порівняно з навчальним планом денної форми навчання) кількості навчальних занять повинен бути пропорційним для всіх дисциплін навчального плану. Сукупна тривалість навчальних занять за заочною формою навчання не може перевищувати 15 відсотків обсягу навчальних занять за відповідним планом денної форми навчання.

Навчальні плани розглядається та затверджуються Вченою радою Університету.

Моніторинг навчальних планів здійснює група забезпечення спеціальності не рідше одного разу на рік, що дозволяє виявляти проблеми та формувати рекомендації щодо вдосконалення навчальних планів. Моніторинг спрямований на визначення, чи досягається встановлена мета та відповідність потребам студентів, працедавців, інших груп зацікавлених сторін і суспільства.

Моніторинг передбачає оцінювання:

– відповідності досягненням науки у відповідній сфері знань, тенденціям розвитку економіки і суспільства;

– врахування змін потреб студентів, працедавців та інших груп зацікавлених сторін;

– спроможності студентів виконати навчальне навантаження освітньої програми та набути очікувані компетентності;

– затребуваності на ринку праці фахівців, які здобули вищу освіту за освітньою програмою.

На основі навчального плану у визначеному порядку розробляються та затверджуються індивідуальні навчальні плани здобувачів освіти, що мають містити, у тому числі, обрані здобувачами вищої освіти навчальні дисципліни.

Проректор з науково-педагогічної роботи

Андрій КИРИЧЕНКО

Проректор з наукової роботи

Андрій ТИХИЙ

Керівник навчального відділу

Олена ГОЛИК

Координатор Центру забезпечення якості вищої освіти

Ольга В'ЮНИК

Координатор Центру ліцензування та акредитації

Тетяна ПЕТЛЕНКО

Додаток 1

Висновок науково-методичної ради факультету (назва факультету)
за результатами розгляду проекту освітньої програми (назва ОП)
зі спеціальності (№ та назва спеціальності)

№	Умови відповідності	Відповідність		Примітка
		Так	Ні	
1.	Оприлюднення проекту ОП на вебсайті			
2.	Відповідність місії та стратегії Університету			
3.	Наявність додаткових до стандарту компетентностей та РН, які:			
	– відображають фокус та унікальність ОП			
4.	– відображають тенденції розвитку спеціальності та ринку праці			
5.	– відображають галузевий та регіональний контекст			
6.	– враховують досвід аналогічних вітчизняних та іноземних ОП			
7.	Наявність компетентностей та РН зі стандарту освіти (або відповідність РН вимогам Національної рамки кваліфікацій для відповідного рівня)			
8.	Відповідність обсягу ОП та її частин вимогам стандарту освіти			
9.	Чітка структура ОП та логічна послідовність ОК			
10.	Відповідність змісту ОП предметній області спеціальності			
11.	Відповідність змісту ОК усім програмним РН			
12.	Відповідність обсягу вибіркових дисциплін вимогам законодавства (не менше 25%)			
13.	Відповідність обсягу практичної підготовки вимогам стандарту освіти			
14.	Відповідність змісту ОК сучасним досягненням			
15.	Відповідність форм атестації вимогам стандарту			
16.	Наявність практичної підготовки здобувачів вищої освіти, яка дозволяє здобути компетентності, необхідні для подальшої професійної діяльності			
17.	Можливість набуття здобувачами вищої освіти соціальних навичок (soft skills)			
18.	Наявність методичних матеріалів з усіх ОК			

Примітка: ОП – освітня програма; ОК – освітній компонент; РН – результат навчання.

Додаткові потреби для відкриття (перегляду) освітньої програми:

- кадрове забезпечення;
- методичне забезпечення (розробка курсів, навчальних посібників тощо);
- матеріальне забезпечення (обладнання, оргтехніка тощо).

Голова НМР

(підпис)

Ім'я ПРИЗВИЩЕ

Гарант ОП

(підпис)

Ім'я ПРИЗВИЩЕ